

Forslag

til

Lov om ændring af loven om oprettelse af »Statens almindelige Videnskabsfond«.

Fremsat den 24. februar 1960 af *undervisningsministeren*.

§ 1.

§ 1, stk. 2 i lov nr. 215 af 7. juni 1952 om oprettelse af „Statens almindelige Videnskabsfond“, som ændret ved § 1, stk. 2 i lov nr. 146 af 23. maj 1958, affattes således:

„Stk. 2. På de årlige finanslove stilles et beløb af 3½ mill. kr. til rådighed for fondet. Hvad der af denne rådighedssum ikke

måtte blive brugt i det enkelte år, henlægges til senere anvendelse i samme øjemed.“

§ 2.

Denne lov har virkning fra den 1. april 1960.

Bemærkninger til lovforslaget.

Ved lov nr. 146 af 23. maj 1958 forhøjedes den årlige rådighedssum for det ved lov nr. 215 af 7. juni 1952 oprettede Statens almindelige Videnskabsfond fra 2 mill. kr. til 2,5 mill. kr. Med denne regulering opnåede man i det væsentlige kun at gengive rådighedssummen den realværdi, den havde haft i fondets første virkeår.

Under behandlingen i 1952 af lovforslaget om Statens almindelige Videnskabsfond havde man ikke sikre holdepunkter for bedømmelsen af, hvor stort det årlige rådighedsbeløb måtte være for at dække videnskabens behov. Fastsættelsen af beløbet til 2 mill. kr. skete på basis af et frit skøn og under hensyntagen til den daværende finansielle situation, og bemærkningerne til lovforslaget viser, at man forudså, at de erfaringer, der ville blive indvundet gennem fondets virksomhed, kunne skabe grundlag for en ændring af det oprindelig fastsatte beløbs størrelse.

Statens almindelige Videnskabsfond kan formentlig i det store og hele siges at have opfyldt de forventninger, der blev stillet til det ved dets oprettelse. Det har medvirket til at afværge den i årene efter krigen truende fare for stagnation i

dansk videnskab, og gennem fondets bevillinger, store og små, er det lykkedes at udvide og intensivere forskningsvirksomheden over en bred front. Den ekspansion af dansk videnskab, som har kendetegnet de senere år, og som fondet således selv har bidraget til, har imidlertid medført, at presset på fondsmidlerne er blevet forøget i en sådan grad, at man nu må anse det for påkrævet, at der gennemføres en forhøjelse af fondets rådighedsbeløb.

Tilkomsten af en lang række nye institutter og andre forskningsinstitutioner bevirker, at kredsen af kvalificerede ansøgere stadig udvides, og at flere og flere forskningsopgaver tages op. Samtidig kræver gennemførelsen af disse opgaver i vid udstrækning anskaffelse af højt specialiseret og derfor kostbart apparatur. Endelig har de i forbindelse med lønloven af 1958 gennemførte forhøjelser af lønninger og timebetaling til videnskabelige og andre medarbejdere påført fondet betydelige merudgifter.

Da fondet oprettedes, regnede man med, at det ville være muligt for de enkelte afdelinger (kommissioner) inden for fondet at opspare en vis del af de årlige dispositionsbeløb, således at det kunne

blive muligt at imødekomme også ansøgninger om meget store beløb, f. eks. til ekstraordinært dyrt apparatur eller til større videnskabelige ekspeditioner. En sådan opsparing har imidlertid kun fundet sted i meget ringe omfang og stort set kun i fondets første virkeår. Den økonomiske basis for løsningen af store forskningsopgaver har derfor ofte måttet tilvejebringes gennem et samarbejde mellem to eller flere af de videnskabelige fonds, hvilket medfører ulemper i form af forøget administration både for de implicerede videnskabsmænd og for de bidragydende fondsstyrelser. I mange tilfælde har man endvidere måttet fordele nødvendige bevillinger over så mange år, at udførelsen af forskningsarbejdet er blevet forsinket.

Til yderligere belysning af behovet for øgede dispositionsmidler kan oplyses, at fondet i indværende finansår har modtaget 407 ansøgninger, der repræsenterer en samlet ansøgningssum på ca. 4,2 mill. kr. Af disse ansøgninger er 325 imødekommet, en stor del af dem dog kun delvis.

Under henvisning til det anførte og i overensstemmelse med en af fondets bestyrelse til undervisningsministeriet afgiven indstilling stilles der heretter forslag om, at lov nr. 215 af 7. juni 1952, som ændret ved lov nr. 146 af 23. maj 1958, ændres således, at fondets årlige rådighedssum forhøjes fra 2,5 mill. kr. til 3,5 mill. kr.